

Informace ze zdravotnictví Královéhradeckého kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Hradec Králové
8. 8. 2011

4

Pneumologie a ftizeologie - činnost oboru v Královéhradeckém kraji v roce 2010

*Pneumology and Phthisiology - Activity in Branch
in the Královéhradecký Region in 2010*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru pneumologie a ftizeologie v Královéhradeckém kraji v roce 2010 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích a léčebnách TBC a respiračních nemocí.

Summary

Information on health service activity in the branch of pneumology and phthisiology of the respiratory system in the Královéhradecký region in 2010 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals and institutes for TB and respiratory diseases.

Podkladem pro zpracování dat byly výkazy A(MZ)1-01 vyplněné ambulantními odděleními (pracovišti) oboru pneumologie a ftizeologie (PNE) a výkazy o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití L(MZ)1-02. Výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na příslušný rok. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetu www.uzis.cz. Údaje pro výpočty relací na obyvatelstvo byly získány z materiálů ČSÚ.

Ambulantní péče v oboru PNE byla téměř rovnoměrně rozložena mezi samostatné ordinace lékařů specialistů a ambulantní ordinace lůžkových zařízení; celkem ji v kraji zajišťovalo 17 zdravotnických zařízení. Od roku 2008 se na výkazech A(MZ)1-01 sledují pracovníci také jako průměrný roční přepočtený počet (včetně smluvních pracovníků), který výstižněji charakterizuje kapacitní zajištění jednotlivých ambulancí. Návratnost výkazů byla 94,4 %. V těchto zdravotnických zařízeních pracovalo 17,71 lékařů a 29,23 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). V přepočtu na 100 tisíc obyvatel bylo v kraji 3,2 lékařů (ČR 3,3), na jednoho lékaře tohoto oboru připadlo v kraji 31 327 obyvatel (ČR 30 377).

V ordinacích PNE bylo provedeno 74 205 ošetření - vyšetření (dále jen ošetření), přičemž v průměru na jednoho lékaře připadlo 4 190 ošetření (ČR 5 177). Zatímco republikový a krajský průměr se v posledních třech letech téměř nezměnil, v roce 2010 došlo k poklesu tohoto ukazatele v ČR a mírnému nárůstu v kraji.

Největší objem péče byl, stejně jako v minulých letech, věnován dispenzarizovaným osobám. V roce 2010 bylo pod stálým lékařským dohledem 24 189 osob (z toho 47 % tvořil podíl žen). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel byl celkový počet dispenzarizovaných v kraji 436, v ČR pak 542. Nejčastější příčinou dispenzarizace (přes 48 %) byla chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel bylo v kraji léčeno 210 pacientů (ČR 240), nejvíce v okrese Náchod (348), dále Trutnov (246) a Rychnov nad Kněžnou (176). Na doporučení odborné společnosti upozorňujeme, že na statistickém formuláři ročního výkazu je uvedeno stadium 0 – rizikové, které je považováno za chronickou bronchitidu (diagnóza MKN-10 J41.0–8).

Další nejčastější příčinou dispenzarizace na odděleních PNE v kraji bylo astma bronchiale, které postihovalo 3 464 mužů a 5 092 žen. Nejvíce osob s tímto onemocněním v přepočtu na 10 tisíc obyvatel se nacházelo v okrese Náchod (370) a Jičín (158). Pro toto onemocnění bylo nejvíce dispenzarizováno dětí a mladistvých (celkem 127 chlapců a 144 dívek do 19 let). U astma bronchiale se rovněž rozlišují stupně onemocnění: stupeň 1-intermitentní (29 % postižených), stupeň 2-lehké perzistující (38 %), stupeň 3-středně těžké perzistující (24 %), stupeň 4-těžké perzistující (9 %). Počet ostatních sledovaných dispenzarizovaných onemocnění zůstává na úrovni minulých let.

Ambulantní zařízení PNE evidovala celkem 1 683 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakterií. Dále byly sledovány osoby se zvýšeným rizikem onemocnění plicní rakovinou, tzn. kuřáci s vysokým konzumem cigaret, osoby s dysplastickými buňkami ve sputu a osoby s profesionální expozicí kancerogenů celkem 8 798 osob, tj. výrazný pokles téměř o 14 % oproti minulému roku. Srovnání mezi okresy je však pouze orientační, protože některá zařízení jejich počty nevykazují.

Na pracovištích PNE byly vedle dispenzarizace prováděny tuberkulínové testy a očkování proti tuberkulóze (BCG vakcinace). Pracovníci PNE uskutečnili za sledovaný rok 2 772 očkování BCG vakcínou. Nejpočetnější skupinou očkovaných zůstaly i v roce 2010 děti ve stáří 11 let (91 %), následovaly děti ve stáří 2 let (7 %), ostatní osoby a novorozenci (2 %). Vyhláškou č. 299/2010 Sb. s účinností od 1.11.2010 bylo zrušeno celoplošné očkování proti tuberkulóze, očkují se pouze děti zařazené do rizikových skupin.

Lůžková péče v oboru TRN byla pacientům k dispozici na 2 nemocničních odděleních s 51 lůžky, léčebnami kraj nedisponuje. Na odděleních pracovalo k 31.12.2010 celkem vč. smluvních úvazků 7,02 lékařů a 26,00 ZPBD. Hospitalizováno bylo celkem 1 276 pacientů. Průměrná ošetrovací doba v nemocnicích kraje i republiky mírně poklesla, činila 7,7 dnů (ČR 8,9 dnů) a využití lůžek 193,4 dne (ČR 233,0 dne).

Značky v tabulkách

- Ležatá čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
- Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů

Zpracovala: Ing. Drahokoupilová L.
ÚZIS ČR, Regionální pracoviště Hradec Králové
Habrmanova 19/1, 500 02 Hradec Králové
tel.: 495 058 321, fax: 495 058 322
e-mail: drahokoupilova@uzis.cz
<http://www.uzis.cz>

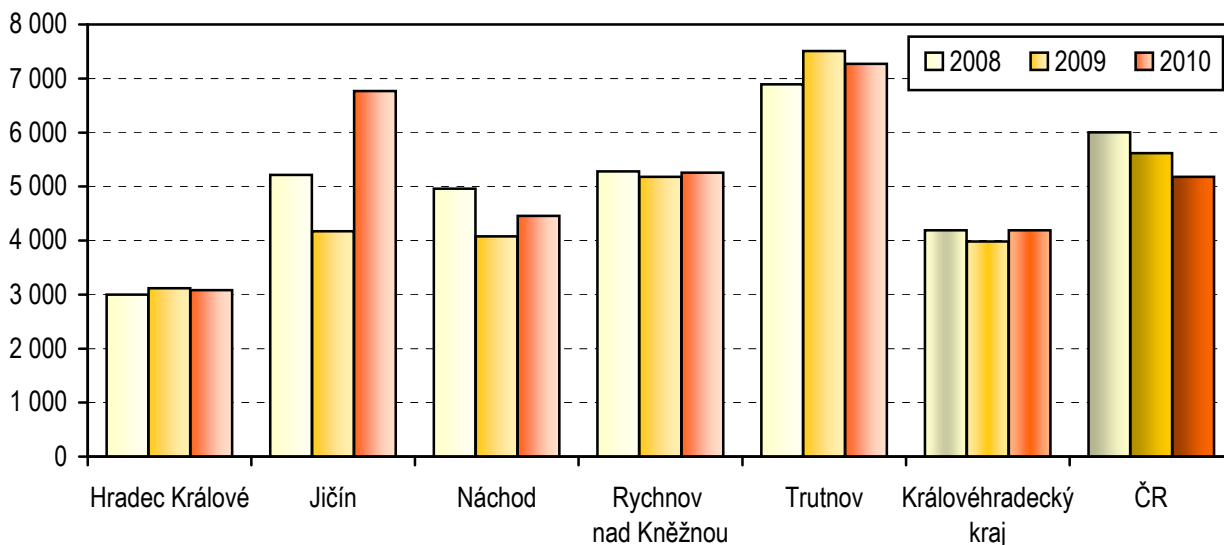
Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči dle druhu zdravotnických zařízení a dle území

Ukazatel	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	struktura ošetření v %	na 1 lékaře
dle poskytovatele péče								
Ambulantní část lůžkových ZZ	9	10,66	60,19	21,48	35 149	1 510	47,37	3 297,3
Samostatné ordinace lékařů specialistů	7	7,00	39,53	7,75	38 860	1 262	52,37	5 551,4
Ostatní ambulantní ZZ	1	0,05	0,28	-	196	-	0,26	3 920,0
Královéhradecký kraj	17	17,71	100,00	29,23	74 205	2 772	100,00	4 190,0
dle území (okresu)								
Hradec Králové	3	9,58	54,09	13,18	29 547	1 109	39,82	3 084,2
Jičín	2	1,23	6,95	3,69	8 322	167	11,21	6 765,9
Náchod	5	3,31	18,69	4,43	14 750	587	19,88	4 456,2
Rychnov nad Kněžnou	4	2,24	12,65	3,00	11 768	446	15,86	5 253,6
Trutnov	3	1,35	7,62	4,93	9 818	463	13,23	7 272,6
Královéhradecký kraj	17	17,71	100,00	29,23	74 205	2 772	100,00	4 190,0
Česká republika	307	346,73	x	567,89	1 795 005	42 116	x	5 177,0

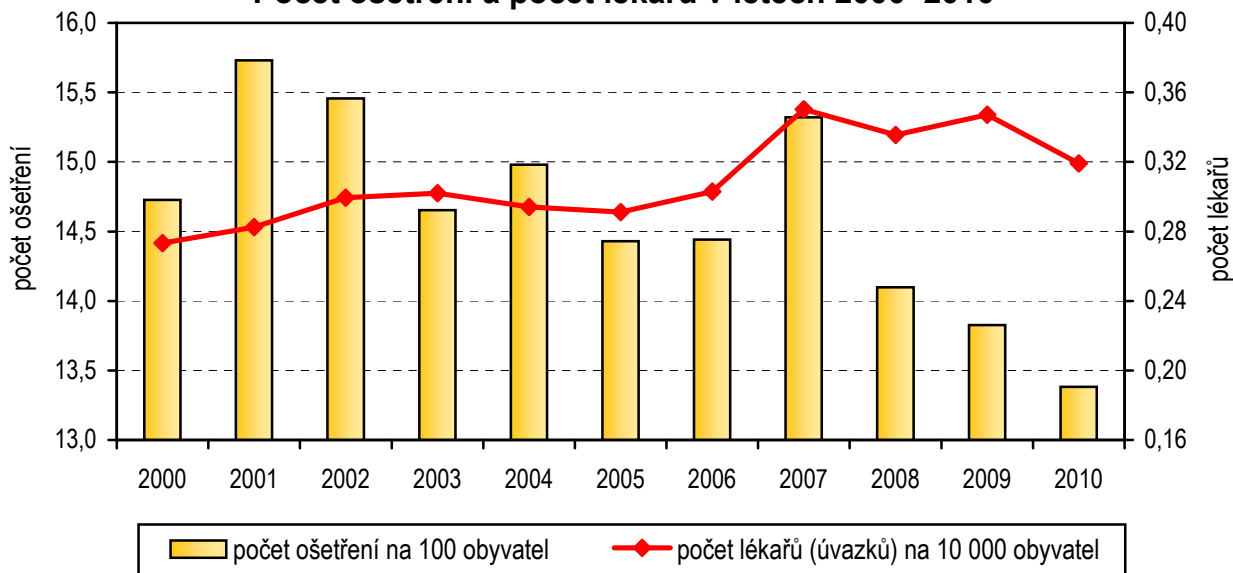
¹⁾ Průměrný roční přepočtený počet pracovníků včetně smluvních - zdroj roční výkaz A(MZ)1-01

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5–§ 21a

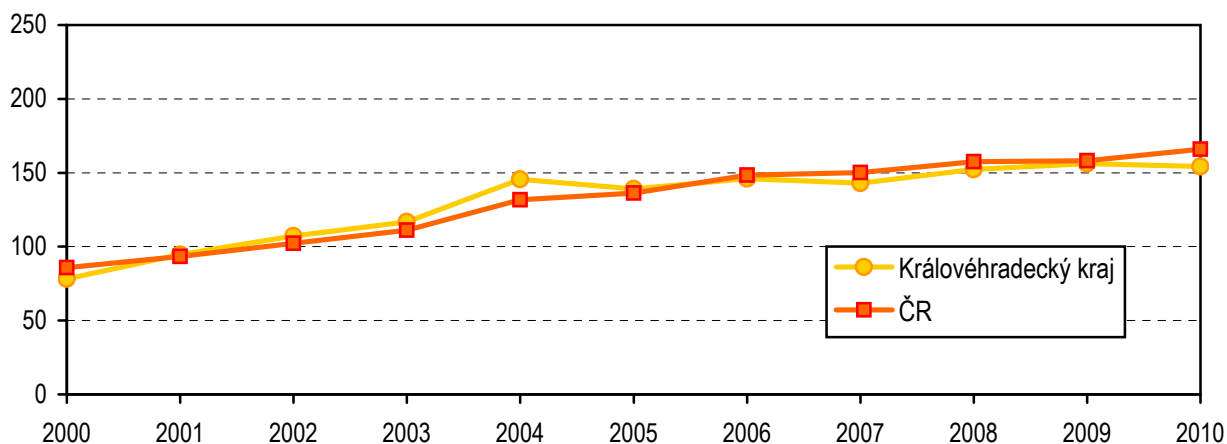
Počet ošetření - vyšetření na lékaře v letech 2008–2010

Počet ošetření a počet lékařů v letech 2000–2010

Počet dispenzarizovaných pacientů pro astma bronchiale na 10 000 obyvatel v letech 2000–2010

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet dispenzarizovaných osob						
	kraj						ČR na 10 tis. obyvatel
	celkem	z toho				na 10 tis. obyvatel	
		ženy	děti (0–19 let)	nově přijatí ¹⁾ muži	nově přijaté ¹⁾ ženy		
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0–9, C39.9)	651	168	-	160	59	11,73	16,53
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	54	9	-	17	3	0,97	1,68
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2–4, D19.0)	142	71	-	4	3	2,56	3,64
Zánětlivá onemocnění plic (J12–J18, J85.0–2)	512	213	5	93	52	9,23	46,73
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0–8, J42, J43.0–9, J44.0–9)	11 641	4 808	4	436	292	209,82	239,61
stadium 0 - rizikové	3 552	1 516	2	82	70	64,02	49,14
stadium 1 - lehké	2 508	1 101	2	107	62	45,21	57,51
stadium 2 - střední	3 147	1 232	-	135	72	56,72	75,87
stadium 3 - těžké	1 823	718	-	73	54	32,86	41,55
stadium 4 - velmi těžké	611	241	-	39	34	11,01	15,55
Astma bronchiale (J45.1–9, J46)	8 556	5 092	271	196	250	154,22	166,04
stupeň 1 - intermitentní	2 501	1 438	164	67	90	45,08	41,30
stupeň 2 - lehké perzistující	3 214	2 002	101	64	90	57,93	60,09
stupeň 3 - středně těžké perzistující	2 080	1 191	6	44	49	37,49	51,24
stupeň 4 - těžké perzistující	761	461	-	21	21	13,72	13,41
Bronchiektázie (J47)	122	57	-	4	8	2,20	4,64
Sarkoidóza (D86.0,2)	509	293	-	27	43	9,17	8,19
Pneumokoniózy (J60–J66)	475	75	-	7	2	8,56	11,88
Difuzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0–9, J84.0–9)	410	199	-	32	31	7,39	6,86
Nenádor.onemocnění pohrudnice (J86–J94)	266	75	-	17	7	4,79	7,93
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26–I28)	225	107	-	10	8	4,06	8,33
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68–J80, J96.0–9, J98.0,4,6–9)	626	276	-	35	23	11,28	20,39
Celkem	24 189	11 443	280	1 038	781	435,99	542,45

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou dle území

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou ³⁾
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0–19 let)	celkem	z toho děti (0–19 let)	
Hradec Králové	155	-	168	11	1 513
Jičín	104	-	54	11	1 690
Náchod	51	-	153	37	2 837
Rychnov nad Kněžnou	570	1	149	18	200
Trutnov	23	1	256	5	2 558
Královéhradecký kraj	903	2	780	82	8 798
ČR	25 928	133	22 433	1 424	128 821

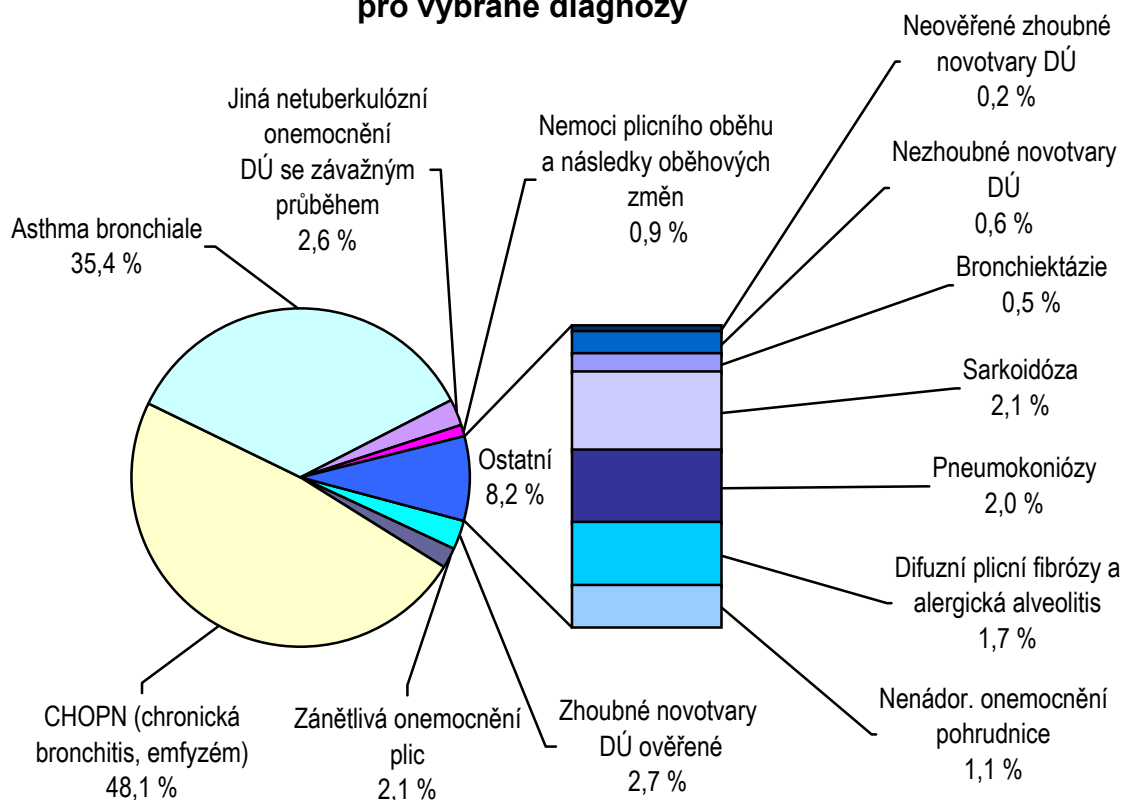
¹⁾ Skupina R1 - do této skupiny přearazují osoby ze skupiny P II (resp. přeřazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přeřazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- mají závažné přidružené nemoci,
- mají závažné přidružené podmínky,
- mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriály.

²⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriálou

³⁾ Osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí kancerogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Struktura dispenzarizovaných pacientů pro vybrané diagnózy

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	2	43	-	20
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	7,02	209,53	-	73,70
ZPBD ²⁾ celkem	26,00	567,72	-	351,11
Průměrný počet stanovených lůžek	51,00	1 511,61	-	1 438,78
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	27,0	965,1	-	1 080,7
na 1 lékaře	3,8	4,7	-	14,6
Počet lékařů na 100 lůžek	13,76	13,99	-	5,13
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	50,98	37,90	-	24,43
Počet hospitalizovaných	1 276	39 687	-	10 642
Nemocniční letalita	50,9	74,3	-	51,9
Využití lůžek ve dnech	193,4	233,0	-	274,1
Průměrná ošetrovací doba	7,7	8,9	-	37,1
Prostoj lůžek ³⁾	2,1	2,8	-	9,2

¹⁾ Součet úvazků včetně smluvních k 31.12.

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu § 5–§ 21a zákona č. 96/2004 Sb.

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s oddělením TRN v kraji:

Fakultní nemocnice Hradec Králové

Oblastní nemocnice Trutnov a.s.